

Utredningsrapport

Utredningsuppdrag Kommunrevisionen Gävle
kommun

1. Sammanfattande slutsatser

I denna utredningsrapport konstateras sammanfattningsvis att

1. revisionskollegiets ordförande, nedan kallad "Ordföranden", i strid med kommunallagens jävsbestämmelser, har deltagit i eller varit närvarande vid behandling av ärende som rör Omvårdnadsnämnden i Gävle kommun, nedan kallad "OVN",
2. grunden för jäv i samtliga fall, som till antalet är ca 100, är att det finns särskild omständighet som gör att Ordförandens opartiskhet i ärende kan ifrågasättas,
3. modellen med samlad revision i Gävle innebärande bl a att revisorerna arbetar som en gemensam grupp för samtliga revisionsobjekt och att en revisionsberättelse avläggs har betydelse för frågor om jäv, samt att
4. sakkunniga har haft vetskap om nu aktuellt jäv under olika lång tid, tidigast sedan 2019 och senast sedan februari 2023, att någon av de sakkunniga inte funnit skäl att påpeka detta eftersom hanteringen har följt rådande tillämpade principer och att vissa påpekat detta till annan (sakkunnig eller revisor), vilket synes ha lett till vidare utredning om hur förekommande jäv ska adresseras.

2. Uppdraget och dess omfattning

Revisorerna för granskning av revisionskollegiet i Gävle kommun har via Lantero AB gett Flood Herslow Holme Advokatbyrå ("FHH", och kan nedan även komma att refereras till som "oss" eller "vi") i uppdrag att genomföra en utredning av eventuell förekomst av bl a jäv hänförlig till Ordföranden och OVN i enlighet med vad som anges i en uppdragsbeställning av den 11 maj 2023, Bilaga 1, nedan kallad "Uppdragsbeställningen".

Uppdragsbeställningen har preciserats enligt vad som anges nedan samt till att avse perioden 2019 t o m den 11 maj 2023.

Enligt Uppdragsbeställningen ska vi vidta de utredningsåtgärder som vi finner lämpliga, exempelvis genomgång av protokoll och intervjuer med förtroendevalda och tjänstemän.

De frågor vi har utrett är följande.

1. Har Ordföranden, i strid med kommunallagens jävsbestämmelser, deltagit i eller varit närvarande vid behandling av ärende som rör OVN?
2. På vilken grund har jäv i sådana fall förekommit och vid hur många tillfällen?
3. Revisionen i Gävle är en samlad revision – inte en delad. Vilken verkan har denna modell när det kommer till frågor om jäv och då man avlägger en (1) revisionsberättelse?
4. Har de sakkunniga haft vetskap om eventuellt jäv och har det i sådana fall påpekats? Om det har påpekats; hur har det skett och hur har det tagits emot? Vad det gäller denna punkt har vi begränsat utredningen till sakkunniga som alljämt är anställda vid Gävle kommun vid denna rapports färdigställande.

Uppdraget är begränsat till perioden fr o m den 24 januari 2019 t o m den 11 maj 2023.

Uppdraget har inte omfattat att lämna rekommendationer avseende arbetsrättsliga eller andra åtgärder till följd av eventuell förekomst av jäv. Uppdraget har heller inte omfattat att bedöma huruvida eventuell förekomst av jäv uppenbarligen har saknat betydelse eller ej.

För uppdragets genomförande har vi vidtagit bl a följande utredningsåtgärder:

1. Genomgång av skriftligt material i ärendet, omfattande bl a (i) ca 100 protokoll från sammanträden med Revisorerna i Gävle kommun, nedan kallade "RiGK" respektive Revisorskollegiet, nedan kallat "RK", (ii) Reglemente för revisorerna i Gävle kommun (fastställt av Kommunfullmäktige den 26 september 2022), (iii) Kommunrevisorernas arbetsordning Gävle kommun (fastställd av kommunens revisorer den 21 mars 2019), (iv) kompendium Revisorernas två roller och revisionsprocessen (upprättad av Revisionschef Gunilla Beckman-Ljung och daterat den 4 juli 2023), (v) Revisionsplan för åren 2019-2022 Revisorerna i Gävle kommun, (vi) Revisionsberättelse till fullmäktige i Gävle kommun för åren 2019-2022, (vii) artikel Jävsanklagelser mot kommunrevisionens ordförande i Gävle den 3 juni 2023, samt

(viii) skrivelse "Till de utsedda "granskningsrevisorerna" i Gävle kommun 2023-05-29" av Ordföranden.

Vi har även tagit del bl a av Fakta om den kommunala revisionen av Sveriges Kommuner och Regioner av januari 2023 samt diverse juridisk litteratur.

2. Övervägt behov av och inhämtat ytterligare information.
3. Klarlagt vilka personer som inom uppdraget ska höras vid intervjuer.
4. Formulerat relevanta frågor för de personer vi ska intervjua.
5. För utredningens genomförande har vi haft samtal med Ordföranden samt samtliga s k sakkunniga, som under hela uppdragets utförande är och har varit anställda vid kommunrevisionen.

Vi har valt att begränsa antalet personer som har intervjuats baserat på det som löpande framkommit under utredningens gång. Trots begränsningen har vi emellertid bedömt att antalet intervjuade utgör ett tillräckligt robust underlag för vår rapport. Det kan inte uteslutas att finns ytterligare personer som har uppgifter av intresse att lämna. Vi bedömer dock att intervjuer med ytterligare personer inte skulle påverka vår rapport.

3. Rättsliga utgångspunkter

En genomgång av de för ärendet relevanta rättsliga regleringarna kan kortfattat sammanställas enligt följande.

Enligt Kommunallagen ("KL") 3 kap 10 § ska kommuner och regioner utse revisorer för granskning av den kommunala verksamheten.

Med förtroendevalda avses i KL bl a ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar och revisorer, se KL 4 kap 1 §.

Enligt KL 12 kap 1 § ska revisorerna årligen, och i den omfattning som följer av god revisionssed, granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas eller fullmäktigeberedningarnas verksamhetsområden. I samma bestämmelse anges att revisorerna ska pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt

tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

I KL 12 kap 11 § anges att de beslut som revisorerna fattar om jäv ska tas upp i protokoll.

Revisorerna ska enligt KL 12 kap 12 § årligen till fullmäktige lämna en berättelse med redogörelse för resultatet av den revision, d v s en revisionsberättelse, som avser verksamheten under det föregående budgetåret.

Vad gäller jäv för en revisor ska bestämmelserna i KL 6 kap. 28 § om jäv tillämpas och enligt denna bestämmelse är förtroendevald jävig, bl a om

- det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

I KL 12 kap 15 § anges att från jäv ska bortses när frågan om opartiskhet uppenbarligen saknar betydelse. Bestämmelsen inskränker inte jävsgrunderna utan innebär att förekomsten av jäv i vissa fall inte ska föranleda någon verkan. Bedömningen av när det går att bortse från jäv får bedömas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall.¹ Bestämmelsen motsvarar KL 6 kap 29 §, som föreskriver att nämnden ska bortse från jäv om det är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse.

För att revisorerna ska kunna bortse från jäv ska fråga vara om rena rutinärenden av verkställande karaktär. Bland t ex serviceärenden finns många där frågan om opartiskhet är av underordnad betydelse eller helt betydelselös. Men även avseende myndighetsutövning kan det hända att frågan om opartiskhet saknar betydelse. Att i sådana fall upprätthålla ett krav på att jäv inte får föreligga behövs inte. Men det ska då vara fråga om ärenden som är helt rutinartade och inte kräver några överväganden av den sort att det kan uppkomma en fråga om partiskhet eller opartiskhet. Har den jävige i själva verket ingen valmöjlighet, kan hen inte handla partiskt. Vid avgränsningen av de fall, i vilka det bör vara tillåtet att bortse från det som formellt utgör jäv, bör dock stor försiktighet iakttas. I alla tveksamma fall bör jäv beaktas. Endast om det är uppenbart att frågan om jäv saknar betydelse, bör det alltså vara möjligt att se bort från ett förhållande som konstituerar jäv.

Enligt KL 12 kap 16 § får en revisor som är jävig i ett ärende inte delta eller närvara vid behandlingen av ärendet. Revisorn får dock vidta åtgärder som inte någon annan kan utföra utan att behandlingen

¹ Prop 2016/17:171 s 438

försenas avsevärt. I bestämmelsen anges även att en revisor som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne själv måste uppges det. Har det uppkommit en fråga om jäv mot någon av revisorerna ska de gemensamt och snarast besluta i jävsfrågan enligt KL 12 kap 16 § 3 st.

Termen "behandlingen" i KL 12 kap 16 § har enligt vår slutsats samma innebörd som termen "handläggningen".

Vad som är kännetecknande för ett ärende framgår enligt vår utredning inte av någon särskild bestämmelse i KL eller i Förvaltningslagen.

Vi noterar emellertid att de ca 100 sammanträdesprotokoll som vi har tagit del inom ramen för denna utredning i inledningen innehåller en *ärendelista*. Det är även vår bedömning att fråga har varit behandling av ärenden vid sammanträdena.

4. Vissa för i utredningen relevanta omständigheter

Kommunrevisionen i Gävle, nedan kallad "KRG", består av nio förtroendevalda revisorer, nedan kallade "Revisorerna", jämte fyra vid kommunen anställda tjänstemän, nedan kallade de "Sakkunniga".

Revision kan enligt KL vara samlad och avse hela den kommunala verksamheten eller särskild och avse viss eller vissa nämnders verksamhet, se Ryberg-Welander, Skoglund m fl, Kommunalrätt, (2020, JUNO), under rubriken 3.3.1. Reglerna för den kommunala revisionen. Enligt "Fakta om den kommunala revisionen av Sveriges Kommuner och Regioner av januari 2023" synes en samlad revision vara nära nog helt dominerande i Sverige.

Vid en samlad revision av hela verksamheten ska minst fem revisorer väljas och vid en särskild revision för granskning av en viss eller vissa nämnders verksamhet ska minst fem revisorer väljas för varje nämnd eller grupp av nämnder, se KL 12 kap 5 §.

Revisionen i Gävle är samlad och Revisorerna lämnar årligen en revisionsberättelse omfattande bl a verksamheten som har bedrivits vid samtliga nämnder inom kommunen.

Kommunfullmäktige i Gävle kommun utser inför varje mandatperiod en ordförande och vice ordförande för KRG.

KRG kan sägas ha två funktioner. Den ena är den som följer av KL. Den andra är att vara ett förvaltningsorgan, med uppgift att fatta beslut i frågor kopplade till KRGs verksamhet, såsom ekonomi och uppföljning och att vara anställningsmyndighet för de Sakkunniga.

När Revisorerna agerar som förvaltningsorgan benämns Revisorerna Revisorskollegiet.

Revisorerna sammanträder regelmässigt månatligen. Till sammanträdena kallas samtliga Revisorer. Vid sammanträdena deltar Sakkunniga i mån av behov. Sammanträdena protokollförs med rubrik. Till protokoll finns fogad en ärendelista.

Enligt Fakta om den kommunala revisionen av Sveriges Kommuner och Regioner av januari 2023 består revisionsprocessen enligt god revisionssed av de tre delarna (i) planera, (ii) granska och (iii) pröva.

Planera

Enligt God revisionssed i kommunal verksamhet 2022 (upprättad av Sveriges Kommuner och Regioner) ingår följande moment i planeringen.

Risikanalys

Risikanalys, som syftar till att utifrån helhetssyn identifiera, analysera och bedöma risker. Riskanalysen minskar revisionsrisken, d v s risken att det som är mest väsentligt inte blir granskat.

I syfte att få underlag till risikanalysen ska information om interna och externa händelser och faktorer som påverkar riskbilden löpande inhämtas under året. Inventeringen ska ske kontinuerligt, bl a genom granskning som ska genomföras.

I samband med planeringen inför kommande revisionsår sammanställer revisionen riskerna. Därefter ska analysen av riskerna fördjupas och riskerna omvandlas till granskningsområden.

Efter analysen bedöms riskernas väsentlighet.

Revisionsplan

Utifrån genomförd riskanalys ska granskningsinsatserna för kommande år prioriteras. Detta ska mynna ut i revisionsplan som ska avse hela den årliga granskningen, men revisionsplanen kan bli föremål för ändring under året.

Granska

Enligt God revisionssed i kommunal verksamhet 2022 (upprättad av Sveriges Kommuner och Regioner) består granskningen av bl a nedan angivna moment.

Inledningsvis noteras att granskningen är årlig och avser verksamheten under hela året. Den avslutas när årsredovisningen är granskad, alltså under kommande räkenskapsår.

Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen genomförs för bl a samtliga nämnder och omfattar granskning av (i) måluppfyllelse och (ii) styrning och intern kontroll.

Fördjupad granskning

Fördjupad granskning ska genomföras på basis av riskanalysen och eller om tidigare granskning visar att den grundläggande granskningen inte kommer att vara tillräcklig.

En fördjupad granskning är avgränsad och inriktad på viss verksamhet, process eller rutin och kan vara nämndspecifik.

Pröva

Enligt God revisionssed i kommunal verksamhet 2022 (upprättad av Sveriges Kommuner och Regioner) består granskningen av bl a nedan angivna moment (avseende kommuner).

Analysera och bedöma det samlade resultatet av årets revision

En analys ska ske av om verksamheten i bl a nämnder sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Analysen ska leda fram till revisorernas slutliga bedömning bl a av nämndernas ansvarstagande.

Kommunicera

Om revisorerna avser rikta anmärkning och/eller avstyrka ansvarsfrihet kommuniceras detta med t ex berörd nämnd.

Rapportera med revisionsberättelse och granskningsrapport

Revisionsberättelsen kan vara samlad eller en berättelse för varje nämnd. En samlad revisionsberättelse är mest förekommande.

I revisionsberättelsen ska revisorerna redogöra bl a för resultatet av revisionen och för eventuella inskränkningar i granskningen på grund av jäv. Revisionsberättelsen ska även innehålla uttalanden om nämnder har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen har varit är tillräcklig.

Revisionsberättelsen ska även innehålla uttalanden om (i) ansvarsfrihet tillstyrks eller avstyrks för varje nämnd och (ii) anmärkning riktas mot nämnd eller enskilt förtroendevald.

Enligt Reglemente för revisorerna i Gävle kommun, § 4 (Revisorernas antal och organisation) väljer fullmäktige för den tid som fullmäktige bestämmer – bland revisorerna - en sammankallande/ordförande, en första vice ordförande och en andre vice ordförande.

Ordföranden och vice ordföranden ska enligt p 3 i Kommunrevisorernas arbetsordning Gävle kommun mötas tillsammans med revisionschefen vid kommunens revisionskontor för att bereda aktuella ärenden och förslag till dagordning inför nästa sammanträde.

5. Utredningen

5.1 Samtal med berörda

Ordföranden

Ordföranden har sammanfattningsvis uppgett följande (i huvudsak vid samtal med FHH, men även i sin skrivelse "Till de utsedda "granskningsrevisorerna" i Gävle kommun 2023-05-29).

Ordföranden är sedan 2017 nära anhörig till en ledamot av Omvårdnadsnämnden (OVN) vid Gävle kommun och sedan 2019 ordförande i KRG.

Sedan Ordföranden tillträdde sin befattning 2019 har Ordföranden – vad avser jäv – tillämpat en praxis som har tillämpats av KRG i många år.

I början av arbetet som förtroendevald revisor sker en oberoendeprövning för att utreda om jäv föreligger i något avseende.

Ordföranden har 2019 anmält jäv avseende bl a OVN och den anmälan gäller intill dess annat anmäls.

Ordföranden och vice ordföranden träffar revisionschefen (en av de Sakkunniga) före varje möte med KGR och RK och bereder de ärenden som behandlas vid kommande möte. Det har aldrig förekommit att en revisor "avstyr" ett ärende som en Sakkunnig har föreslagit som ärende att behandlas vid kommande möte.

Vid arbetet under löpnade år deltar alla revisorer i *planeringen* vid vilken alla kommunens nämnder – således även OVN – berörs.

Under planeringen sker riskanalys och prioriteringar. Man går i detta skede inte ner i detalj eller enskilda ärenden, och jävsregler aktualiseras inte.

Jävsregler beaktas vid granskning. Vid projektplaneringen av granskning deltar inte jäviga revisorer.

Revisorerna tar inte ställning till granskningsrapporternas innehåll, utan svar från den granskade enheten inväntas. Svaret värderas i samband med upprättandet av revisionsrapporten, som omfattar samtliga nämnder.

I revisionsberättelserna för 2019-2022 anges att Ordföranden inte har deltagit i revisionen av OVN och Samhällsbyggnadsnämnden.

Revisorerna har inte diskuterat huruvida det är förenligt med bestämmelser om jäv att jävig revisor undertecknar en revisionsberättelse som avser samtliga nämnder i kommunen.

Ordföranden gör – när det gäller jäv – en distinktion mellan granskning och övrigt arbete. Ordföranden anser att jäv ska beaktas vid granskningen men att bestämmelser om jäv inte aktualiseras i övrigt arbete inom ramen för KRG eller RK.

Sakkunniga

Vi har även haft samtal med de fyra Sakkunniga. Var en av dessa har sammanfattningsvis uppgett följande.

Sakkunnig 1

Hen anser att det är olämpligt att Ordföranden deltar i beredningsmöten inför möten med KRG och RK, eftersom man vid dessa möten kan bestämma vad som ska avhandlas (och inte) vid kommande möte. Hen anser även att det är olämpligt att Ordföranden deltar i planeringen av revisionen, eftersom man vid planeringen lägger grunden för årets arbete.

Hen ser betydande problem ur ett jävsperspektiv med en ordförande i revisorskollegiet som har en anhörig som är ledamot i en "stor" nämnd i kommunen, eftersom ordförandens centrala roll i revisionen svårfrånkamligen innebär hanteringen av ärenden som berör nämnden i förhållande till vilken jäv föreligger. Dessutom har ordföranden och de två vice ordförandena i revisorskollegiet större möjlighet än övriga revisorer att styra granskningsarbetet.

Hen blev informerad att Ordföranden har en anhörig som ledamot i OVN i början 2023 och [REDACTED]. En av de Sakkunniga lät då meddela eller förstå att detta var känt och att det inte utgjorde något problem.

Sakkunnig 2

Hen har i allt väsentligt uppgett samma saker som Sakkunnig 1 och vi hänvisar till detta (se ovan). Hen är även av uppfattningen att Revisorerna har fått bristfällig information om gällande regler om jäv.

Hen blev informerad om att Ordföranden har en anhörig som ledamot i OVN [REDACTED].
[REDACTED] varvid en av de Sakkunniga lät meddela eller förstå att detta var känt och att det inte utgjorde något problem.

Sakkunnig 3

Vid beredningsmöten före möten med KRG och RK deltar bl a Ordföranden och de två vice ordförandena. Förslag till dagordning med tillhörande handlingar har tagits fram av sakkunniga. Vid beredningen går föreslagen dagordning igenom och vissa beslut kan fattas. Syftet är att förbereda kommande möte. Vid beredningen kan deltagande revisorer ta bort ärenden från den föreslagna dagordningen, men det förekommer sällan.

Vid riskanalyser (vid möten med KRG) deltar samtliga närvarande revisorer. Även framtagandet av revisionsplanen sker i grupp. Själva granskningen utförs av de Sakkunniga eller konsulter. Granskningen mynnar ut i en rapport.

Ordföranden anmälde under 2019 jäv avseende OVN på grund av att hans anhörige var ledamot av nämnden och Sakkunnig 3 har känt till detta sedan dess.

Sakkunnig 3 har inte funnit anledning att ta upp frågan om jäv, eftersom gällande rutiner har iakttagits.

Under perioden 2019 - 2022 har Ordföranden inte engagerat sig i frågor som rör OVN.

Sakkunnig 4

Hen blev informerad att Ordföranden har en anhörig som ledamot i OVN succesivt under våren 2022. Hen fick från en annan Sakkunnig förklarat för sig hur man inom Gävle kommun hanterat frågor om jäv och fann – i förening med vad som framkom vid genomgång av viss dokumentation - inte skäl att ifrågasätta denna hantering.

Det har förekommit att hen vid möten med revisorer har funnit skäl att påpeka att jäv kan föreligga, och detta hörsammats. Men inte i alla fall. Under våren 2023 har jävshanteringen blivit föremål för översyn.

5.2 Protokoll från sammanträden

Vår genomgång av protokoll från sammanträden med Revisorerna i Gävle kommun respektive Revisorskollegiet från den 24 januari 2019 till den 26 april 2023 har utmynnat i noteringar enligt Bilaga 2. Noteringarna baseras även på samtal med Ordföranden och tre av de fyra Sakkunniga.

6. Bedömning

Vi redovisar nedan vår bedömning avseende de frågor vi har fått i uppdrag att utreda.

6.1. Har Ordföranden, i strid med kommunallagens jävsbestämmelser, deltagit i eller varit närvarande vid behandling av ärende som rör OVN?

Ja, det är vår bedömning, se bl a noteringar i Bilaga 2.

Även om det inte omfattas av vårt uppdrag har vi funnit anledning att markera ärenden för vilka vi bedömer det sannolikt att frågan om opartiskhet uppenbarligen saknar betydelse. Dessa ärenden (som är ett fåtal) är markerade med röd kursiv stil i Bilagan 2.

6.2. På vilken grund har jäv i sådana fall förekommit och vid hur många tillfällen?

Det faktum att Ordföranden har en anhörig i OVN utgör enligt vår mening en sådan särskild omständighet som gör att Ordförandens opartiskhet i ärenden avseende OVN (på objektiva grunder) kan ifrågasättas.

Enligt vår bedömning har Ordföranden deltagit i, eller i vart fall varit närvarande vid, behandling av mellan 100 och 105 ärenden under granskad period, vid vilka ärenden jäv i olika tydlig grad förelegat för Ordföranden.

6.3. Revisionen i Gävle är en samlad revision – inte en delad. Vilken verkan har denna modell när det kommer till frågor om jäv och då man avlägger en (1) revisionsberättelse?

Eftersom revisionen i Gävle är samlad är samtliga revisorer mer eller mindre involverade i samtliga nämnder. Om revisionen vore delad hade man kunnat tillse att Ordföranden inte involverades i OVN. I den bemärkelsen är en delad revision lättare att förena med förekommande frågor om jäv.

Men för att delad revision ska medföra någon – ur jävsperspektiv – fördel i förhållande till samlad revision fordras att Ordföranden inte deltar eller ens närvar i ärendeberedning i beredningsmöten (inför möten med Revisorerna i Gävle kommun respektive Revisorskollegiet) då ärenden avseende OVN avhandlas.

I revisionsberättelserna för 2019 – 2022 återfinns följande text:

Vi tillstyrker:

- o att styrelsen, övriga nämnder, gemensamma nämnder och de förordnandevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

Ordföranden har undertecknat samtliga nämnda revisionsberättelser.

Det står längre ned i respektive revisionsberättelse att Ordföranden inte har deltagit i revisionen bl a av OVN, men detta förtar enligt vår mening inte det faktum att Ordföranden genom sin underskrift tillstyrker ansvarsfrihet även för OVN.

6.4. Har de sakkunniga haft vetskap om eventuellt jäv och har det i sådana fall påpekats? Om det har påpekats; hur har det skett och hur har det tagits emot

En av de Sakkunniga har haft vetskap om att Ordföranden har haft en anhörig som ledamot i OVN sedan 2019. Enligt vederbörandes bedömning har gällande principer för jäv iakttagits, och någon anledning till påpekanden har denna inte funnit.

En av de Sakkunniga blev under våren 2022 succesivt informerad om att Ordföranden har en anhörig som ledamot i OVN. Hen fick från en annan Sakkunnig förklarat hur man inom Gävle kommun hanterat frågor om jäv och fann – i förening med vad som framkom vid genomgång av viss dokumentation - inte skäl att ifrågasätta denna hantering.

På förekommen anledning har hen vid möten med revisorer funnit skäl att påpeka att jäv kan föreligga, och detta har hörsammats. Men inte i alla fall.

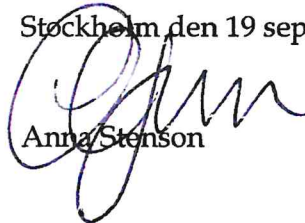
Två av de Sakkunniga blev informerade om att Ordföranden har en anhörig som ledamot i OVN i början 2023 (den ena den 21 februari och den andre något tidigare). Frågan blev föremål för påpekande vid ett möte med andra Sakkunniga den 21 februari 2023. En av de Sakkunniga lät då meddela eller förstå att detta var känt och att det inte utgjorde något problem.

Under utredningens gång har vi från två Sakkunniga fått del av åtgärdsplan, som Revisorerna enligt uppgift fattade beslut om den 15 juni 2023. Enligt denna finns sju huvudpunkter, varav en är utbildning. Inom ramen för utbildningen har Revisorerna tillsammans med Sakkunniga anlitat SKR för att genomföra en utbildning om oberoende och jäv. Utbildningen ska genomföras under hösten 2023.

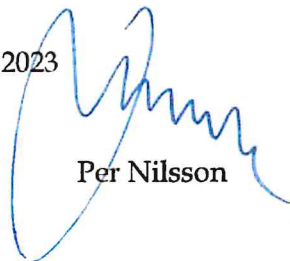
Vid genomgång av protokollen i ärendet har vi noterat att Ordföranden vid tre ärenden (den 23 februari 2023, den 30 mars 2023 och den 5 april 2023) uttryckligen har anmält jäv. Detta har såvitt vi har sett bara skett en gång tidigare under den granskade perioden (den 19 oktober 2022), och det ligger nära till hands att antaga att de påpekanden som framfördes från Sakkunniga den 21 februari 2023 har fått viss effekt.

I sammanhanget noterbart är även att rubriken till ärende § 55 i protokoll från RiGK den 26 april 2023 omfattar "anmälan om jäv". Motsvarande har vi inte noterat i tidigare protokoll.

Stockholm den 19 september 2023

Anna Stenson

Per Nilsson

Uppdragsbeställning

Beställare	Revisorer för granskning av revisionskollegiet ("granskningsrevisorerna")
Leverantör	Lantero AB
Kontaktperson	Ordförande Håkan Alenius hakan.alenius@politiker.gavle.se 076-1451967
Vår referens (diarienummer)	23KS211

Bakgrund

Under våren 2023 har det kommit till styrelsens kännedom att det kan finnas mer eller mindre omfattande jävsproblematik inom kommunrevisionen. Uppgifterna består i huvudsak av att revisionskollegiets ordförande ska ha deltagit i behandling av ärenden kopplade till Omvårdnadsnämnden i vilken en hennes partner är ledamot. Enligt uppgift ska detta ha skett vid ett flertal tillfällen. Kommunstyrelsens förvaltning, som står under granskning av kommunens revisorer, beslutade att den inte kan eller bör utreda frågan om jäv. Emellertid konstaterar förvaltningen att det finns anledning att anta att jäv kan ha förelegat vid ett flertal tillfällen. En oberoende utredning bör därför tillsättas under ledning av de av fullmäktige särskilt valda ledamöter som har i uppdrag att granska revisionskollegiet ("granskningsrevisorerna").

Utredningsuppdraget

Gävle kommun har en samlad revision. Detta framgår av revisorernas reglemente. Trots detta delar revisorerna upp granskningen av nämnderna mellan sig. De avlägger en (1) revisionsberättelse. De förtroendevalda revisorerna sammanträder och upprättar olika protokoll vid behandling av sina ärenden. Det finns i huvudsak två typer av protokoll: *Protokoll över revisionskollegiet* och protokoll över *"Revisorerna i Gävle"*. I protokollen *"Revisorerna i Gävle"* förekommer ärenden som har koppling till revisorernas granskning av Omvårdnadsnämnden. Muntliga uppgifter, som kunnat bekräftas med stöd av protokollsutdrag, visar att ordföranden deltagit vid behandling av ärenden som rör Omvårdnadsnämndens verksamhet.

Utredningen ska besvara följande frågor:

1. Har revisionskollegiets ordförande, i strid med kommunallagens jävsbestämmelser, varit med och behandlat ett ärende som rör Omvårdnadsnämnden?
2. På vilken grund har jäv i sådana fall förekommit och vid hur många tillfällen?
3. Revisionen i Gävle är en samlad revision – inte en delad. Vilken verkan har denna modell när det kommer till frågor om jäv och då man avlägger en (1) revisionsberättelse?
4. Har de sakkunniga haft vetskap om eventuellt jäv och har det i sådana fall påpekats? Om det har påpekats; hur har det skett och hur har det tagits emot?

Utredningsåtgärder

Utredaren ska vidta de utredningsåtgärder han eller hon tycker är lämplig. Det kan exempelvis avse genomgång av protokoll eller intervju med förtroendevalda och tjänstemän. Utredarens slutsatser ska redovisas i en skriftlig utredning som ska överlämnas till granskningsrevisorernas ordförande.

Återrapportering

Utredaren ska hålla granskningsrevisorernas ordförande informerad om hur utredningen fortlöper.

Slutredovisning

Granskningsrevisorerna ska, tillsammans med Leverantören, bestämma tid för när utredningen bör vara klar. Utredningens slutsatser och resultat ska redovisas i en skriftlig utredning. Denna utredning ska överlämnas till granskningsrevisorernas ordförande.

Godkännande av uppdragsbeställning

Denna uppdragsbeställning har upprättats och godkänts av granskningsrevisorerna per den 11 maj 2023.

Gävle den 11 maj 2023

Håkan Alenius

Ordförande

Revisorerna för granskning av revisionskollegiet

Anders Fogeus

Ledamot

Revisorerna för granskningen av revisionskollegiet

Bilaga 2

Med Datum avses nedan datum för sammanträdet.

Med RiGK avses nedan sammanträde med Revisorerna i Gävle kommun.

Med RK avses nedan sammanträde med Revisorskollegiet i Gävle kommun.

Med § avses nedan den §/det ärende i respektive protokoll vilken gjord notering avser.

Med BU avses nedan Beslutsunderlag.

Om ingen särskild notering görs nedan var Ordföranden närvarande under ärendet.

<u>Datum</u>	<u>RiGK el Rk/§</u>	<u>Noteringen</u>
2019-01-24	Rk § 3	Ordföranden anmäler privata skäl för att undantas från granskning av bl a OVN (anhörig i nämnden samt anhörig på central tjänst).
2019-03-21	Rk § 34	Revisionsplan för 2018 genomfås. Revisionsplan och granskningar utgör BU. OVN berörs.
2019-04-11	Rk § 52	Fördelning av revisionsobjekt fastställs. OVN är med i fördelningen och berörs.
2019-04-25	Rk § 77	En revisor rapporterade från OVN:s senaste sammanträde.
2019-05-23	<i>RiGK § 73</i>	<i>Revisionsberättelse för 2018 avhandlas på visst sätt.</i>
2019-06-12	RiGK § 87	En risk och väsentlighetsanalys av samtliga nämnder och bolag presenteras. Riskanalys nämnder och bolag 2019 ingick i BU. OVN berörs.
2019-06-13	Rk § 95	Efter många diskussioner togs en lista med potentiella granskningsområden fram. OVN, som alla andra nämnder, berörs.
2019-08-22	Rk § 107	Revisionsplan. Besluts av godkänna Revisionsplanen för 2019. Alla nämnder – även OVN – berörs på något sätt.
2019-08-22	RiGK § 91	Revisionsplan. Besluts av godkänna Revisionsplanen för 2019. Revisionplan 2019 utkast ingick i BU. Alla nämnder – även OVN – berörs på något sätt.

	§ 95	Revisorerna beslutade att godkänna projektplanen för Hemsjukvården. Förslag projektplan Granskning av kommunens arbete med utskrivningsklara patienter ingick i BU. Hemsjukvården ingår i OVN.
2019-09-19	Rk § 118	Revisionsplan med överenskomna tillägg godkänns. Revisionsplan 2019 utgjorde BU. Alla nämnder – även OVN – berörs på något sätt.
2019-09-19	RiGK § 105	Revisionsplan med överenskomna tillägg godkänns. Revisionsplan 2019 utgjorde BU. Alla nämnder – även OVN – berörs på något sätt.
	§ 108	Hemsjukvården avhandlas i visst avseende. Ingår i OVN.
2019-10-17	RiGK § 118	Granskning av delårsrapport 2 2019. Beslut fattas om att revisorerna läser genom revisions- och granskningsrapporter. Omfattar ingen detaljgranskning men data från OVN ingår i underlaget. Granskningsrapport delår 2019 samt revisionsrapport delår 2 2019 utgjorde BU.
	§ 123	<i>Hemsjukvården avhandlas i vissa avseende. Ingår i OVN.</i>
2019-10-17	Rk § 127	Revisionsplanen korrigeras. OVN berörs.
2019-12-12	RiGK § 146	Revisionsplan 2020. Utkast till nästa sammanträde för prioritering bland förslagen till fördjupade granskningsprojekt och inriktning på arbetet under 2020. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 148	Hearing krisberedskap OVN. Upplägget godkänns och revisorerna beslutar att hearingen förläggs i anslutning till ett ordinarie sammanträde. Hearing krisberedskap OVN utgjorde BU. Ordföranden var närvarande men tyst och inaktiv.
2020-01-16	RiGK § 11	Revisionsplan 2020. Utkast till revisionsplan diskuteras. Utkast till revisionsplan 2020 utgjorde BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.

2020-02-20	RiGK § 21	Hemsjukvården avhandlas i visst avseende. Ingår i OVN. Ordföranden var närvarande men tyst och inaktiv.
	§ 23	Revisionsberättelse 2019. Diskussion kring nämndernas ekonomiska resultat m m. Nämndernas ekonomiska resultat 2019 utgjorde BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 24	Revisionsplan. Utkast till revisionsplan diskuterades. Revisionplan 2010 utkast utgjorde BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 31	Hearing om beredskap med OVN. Ordföranden var närvarande men tyst och inaktiv.
2020-02-20	Rk § 17	Bokslut 2019. Sammanfattning till ÅR 2019 ingick i BU. Ovisst om OVN berördes särskilt.
2020-04-08	RiGK § 39	Samverkan av utskrivningsklara patienter. Revisionschef kommer att skriva utkast till revisionsrapport som kommer att tas upp med OVN. Protokollsutdrag OVN ingick i BU. Ordföranden var närvarande men tyst och inaktiv.
	§ 49	Förslag till granskning. Revisionschef får uppdrag avseende OVN. Ordföranden var närvarande och aktiv.
2020-04-23	RiGK § 61	Revisionsberättelsen. Formuleringar justerades under sammanträdet. Revisionsberättelse 2019 version 3 ingick i BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 63	Förslag till granskning. OVN omnämns.
2020-05-14	RiGK § 70	Corona-pandemin. Revisionskontoret får i uppdrag att jämföra antal sjuka på äldreboende i Gävle med antal sjuka nationellt sett. OVN omnämns.
	§ 74	Förslag till granskning. OVN omnämns.
2020-06-11	RiGK § 79	Corona-pandemin. Revisorerna beslutar att ge Revisionschef i uppdrag att författa frågor till OVN rörande hemtjänsten.

	§ 82	Revisionplan 2020. Revisionsplanen bearbetades ytterligare. Revisionsplan 2020 ingick i BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.
2020-08-27	RiGK § 94	Covid-19. Svaren från OVN angående Covid-19 diskuterades. Frågor till och svar från OVN ingick i BU.
2020-09-24	RiGK § 102	Donationsfonderna avhandlas i visst avseende. OVN berörs.
2020-10-22	RiGK § 112	Delårsrapport 2. Revisorerna beslutar att godkänna revisionsrapporten delår 2020. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 120	Återrapport från möten. OVN avhandlas i visst avseende. Svar på dialogfrågor OVN ingick i BU.
2020-11-26	RiGK § 126	Risk och väsentlighetsanalys nämnder och bolag. Premiärrapport OVN omnämns i BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.
2020-11-27	Rk § 114	Möte med presidiet. Verksamhet på äldreboende var på tal. Äldreboende ingår i OVN.
2020-12-17	RiGK § 136	Donationsfonderna avhandlas i visst avseende. Begäran om yttrande som skickats till bl a OVN omnämns. Yttrande donationsfonderna OVN ingick i BU.
2021-02-25	RiGK § 12	Grundläggande granskning. Revisionschefen får i uppdrag att boka möte med ordförande i OVN. Rapport OVN ingick i BU.
	§ 19	Återrapport möten. Revisionschef får i uppdrag att ta fram frågor till OVN.
2021-02-25	Rk § 23	Tjänstledig revisor. Intresse för att bevaka bl a OVN avhandlades. OVN behandlas.

2021-03-25	RiGK § 29	OVN. Rapport från OVN.
	§ 36	Revisionsberättelse 2020. Texten med bl a OVN arbetar revisorerna vidare med. OVN förekommer på flera ställen.
2021-04-15	RiGK § 41	ÅR 2020. Berör OVN i någon mån.
	§ 46	OVN (och bara OVN) avhandlas i visst avseende.
	§ 50	Revisionsberättelse 2020.
		Alla nämnder – även OVN – berörs.
2021-04-29	RiGK § 54	Granskning ÅR 2020. Revisionsrapport Granskning av ÅR 2020 respektive Granskningsrapport ÅR 2020 ingick i BU.
		Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 55	Revisionsberättelse 2020.
		Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 56	Återrapport möten. Protokoll från omvårdnad (OVN) nämns.
	§ 58	OVN avhandlas i visst avseende. Revisionschefen får i uppdrag att tillsammans med två revisorer formulera vad som ska stå i bilaga 2 till Revisionsberättelsen för OVN.
		Kompletterad Rapport OVN grundläggande granskning 2021-04-29 utgjorde BU.
2021-05-27	RiGK § 68	Grundläggande granskning. OVN berörs. Utredningsrapport OVN grundläggande EKH ingick i BU.
	§ 77	Revisionsplan 2021
		Alla nämnder – även OVN – berörs.
2021-06-17	RiGK § 83	Dialogmöten nämnder 2021. Revisorerna beslutade att godkänna det nya upplägget. Frågor & Dagordning Dialogmöte OVN 2021 ingick i BU.
	§ 84	Grundläggande granskning. Revisorerna beslutar att godkänna projektplanen med vissa justeringar. Revisionsrapport 2020 Grundläggande granskning OVN ingick i BU.
	§ 89	Revisionsplan 2021. Ingick även i BU.
		Alla nämnder – även OVN – berörs.

2021-08-26	§ 96	Dialogmöte 2021 nämnder. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 103	Samgranskning hemsjukvård. OVN berörs.
2021-09-23	RiGK § 115	Återrapport från möten med nämnderna. En revisor har deltagit på tre möten med välfärdsnämnderna. OVN berörs.
2021-10-14	RiGK § 125	Granskning av delårsrapport 2 2021. Granskningsrapport – Delår 2021 respektive Revisionsrapport slutlig delår 2 2021 ingick i BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.
2021-11-26	Rk § 103	Genomgång inför möte med KF:s presidium. Revisionsplan och pågående granskning 2021 ingick i BU. OVN berörs sannolikt.
2021-12-16	RiGK § 139	Granskning av avtalshantering. Det beslutades att begäran om yttrande skickas till bl a OVN. Slutrapport – granskning av avtalshantering och begäran om yttrande avtalshantering – OVN ingick i BU.
	§ 141	Revisionsplan 2022. Alla nämnder – även OVN – berörs.
2022-01-27	RiGK § 5	Begäran om yttranden granskning av avtalshantering. Begäran om yttrande avtalshantering – OVN ingick i BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 6	Revisionsberättelse 2020. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 7	Revisionsplan 2022 beslutades med vissa tillägg. Ingick även i BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.
2022-02-24	RiGK § 16	Revisionsplan 2022. Revisionsplanen antas. OVN berörs.
	§ 18	Rapporter och utvärderingar av coronapandemin. OVN berörs.
	§ 19	Revisionsberättelse 2021.

Alla nämnder – även OVN – berörs.

2022-03-24	RiGK § 27	Grundläggande granskning 2021. OVN nämns på flera ställen.
2023-04-07	RiGK 32	Grundläggande granskning 2021. OVN nämns på flera ställen.
	§ 36	Inkomna yttranden över granskning av avtalshantering. Inkomna yttranden noterades. OVN omnämns i BU.
2022-04-28	RiGK § 42	Granskning av hemsjukvård. Avser OVN, som omnämns.
	§ 45	Granskning ÅR 2021. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 47	Granskning av avtalshantering. OVN berörs.
	§ 49	Revisionsberättelse 2021. Alla nämnder – även OVN – berörs.
2022-05-19	RiGK § 55	Grundläggande granskning. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 56	Revisionsplan 2022. Ingick i BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 57	Frågor till dialogmöten. Revisionskontoret har börjat skissera på frågor till dialogmöten med nämnder och bolag. OVN berörs generellt.
	§ 58	Anmälningar för kännedom. Granskningsrapport – ÅR ingår i BU. Avser kommunen som helhet – även OVN.
2022-06-09	RiGK § 64	Frågor till dialogmöten. Revisionschef informerar om arbete med frågor till nämnder. Fråga är om generell information som avser samtliga nämnder om grundläggande granskning.
2022-08-25	RiGK § 71	Projektplan för granskning av delårsrapport 2. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 73	Inkommit yttrande över granskning av hemsjukvården. OVN omnämns.

	§ 76	Övrigt. Hemtjänsten omnämns. Ordföranden informeras om kommunens hemtjänst
2022-09-21	RiGK § 81	Revisionsrapport för granskning av hemsjukvård. <u>Ordföranden anmäler jäv.</u>
	§ 87	Återrapport från möten. Valfördsnämnden omnämns. OVN är en av valfördsnämnderna.
2022-10-19	RiGK § 90	Granskning av ÅR 2022. Granskningsrapport godkänns. Ingick i BU. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 91	Inkomna yttranden över grundläggande granskning 2021. OVN omnämns på flera ställen,
	§ 92	Förslag till fortsatt granskning av hemtjänst och hemsjukvård. <u>Ordföranden var inte närvarande.</u>
2022-11-24	RiGK § 98	Granskning av ansvar, roller och befogenhet i kommunens politiska- och förvaltningsorganisationen. OVN berörs.
	§ 100	Projektplan för granskning av läkemedelshantering inom hemsjukvård (som ingår i OVN).
	§ 103	Avrapportering grundläggande granskning nämnder och bolag. OVN kan varit föremål för behandling.
2022-12-15	RiGK § 110	Projektplan för granskning av ÅR. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 113	Övrigt. OVN nämns och underlag avseende OVN ingår i BU.
2023-02-23	RiGK § 9	Revisionsberättelse 2022. Alla nämnder – även OVN – berörs.
	§ 11	Inkomna yttrande över granskning ansvar, roller och befogenhet i kommunens politiska- och förvaltningsorganisationen. OVN kan beröras.
	§ 15	Fleminggatans vård- och omsorgsboende avhandlas i visst avseende. <u>Ordföranden anmäler jäv.</u>
2023-03-30	RiGK § 30	Grundläggande granskning av OVN 2022. Granskningsrapporten godkänns. <u>Ordföranden anmäler jäv.</u>

	§ 31	Inkomna yttranden över granskning ansvar, roller och befogenhet i kommunens politiska- och förvaltningsorganisationen anmäls för kännedom. OVNs yttrande ingår i BU.
	§ 35	Revisionsberättelse 2022. Alla nämnder – även OVN – berörs.
2023-04-05	RiGK § 39	Information från ekonomiavdelningen om ÅR 2022. OVN berörs, liksom andra delar av Gävle kommun.
	§ 41	Granskning läkemedelshantering hemsjukvård. Granskningsrapporten godkänns. OVN berörs. Granskningsrapporten ingår i BU.
	§ 42	Fleminggatans vård- och omsorgsboende. <u>Ordföranden anmäler jäv.</u>
	§ 51	Revisionsrapport - granskning ansvar, roller och befogenhet i kommunens politiska- och förvaltningsorganisationen. OVN berörs. OVN:s yttrande ingick i BU.
	§ 52	Revisionsberättelse 2022. Alla nämnder – även OVN – berörs.
2023-04-26	RiGK § 56	Granskning av ÅR 2022. OVN berörs.
	§ 62	Missiv till grundläggande granskningar. Missiv – OVN 2022 ingår i BU.
	§ 63	Revisionsberättelse 2022. OVN berörs.